

Fietsen in Schelde- en Zwalmvallei - routekaart

Oude Scheldestraat (Meilegem)
 Elkstraat (Dikkelvenne)
 Beekstraat-Steenberglos (Dikkelvenne)
 Klikhoutstraat (Dikkelvenne)
 Paepstraat (Meilegem)
 Barelstraat (Meilegem)
 Meilegemstraat (Meilegem)
 Beekmeers (rechts) (Meilegem)
 Beekmeersstraat (Meilegem)
 Langemuntstraat (Sint-Maria-Latem)
 Langemunte (Sint-Maria-Latem)
 Hemelrijk (Paulatem)
 Vlaenderdal (Paulatem)
 Paulatemstraat (Paulatem)
 Kapellestraat (Paulatem)
 Latemdreef (Sint-Maria-Latem)
 Hembeke (Munkzwalme)
 Steenstraat (Sint-Maria-Latem)
 Gaverbosdreef (Munkzwalme)
 Bruul (Munkzwalme)
 Krekelstraat (Munkzwalme)
 Zwalmestraat (Munkzwalme)
 Riddershovestraat (Velzeke)
 Molenweg (Velzeke)
 Paddestraat (Velzeke)
 Romeins plein (Velzeke)

Penitentenlaan (Velzeke)
 Knutsegemstraat (Velzeke)
 Paddestraat (Roborst)
 Borstekouterstraat (Roborst)
 Fonteinstraat (Roborst)
 Verharde landweg
 Herpelstraat (Roborst)
 Veldstraat (Munkzwalme)
 Rekegemstraat (Munkzwalme)
 Molenpad langs Zwalmebeek (te voet)
 Gaverbosdreef (Munkzwalme)
 Zijgrachtstraat (Munkzwalme)
 Wafelstraat (Munkzwalme)
 Galerijpad (Munkzwalme)
 Gaverbosdreef (Munkzwalme)
 Dries (Munkzwalme)
 Biestmolenstraat rechtdoor (Nederzwalme)
 Vliesstraat (Nederzwalme)
 Ronsen Heerweg (Nederzwalme)
 Weldenstraat (Nederzwalme)
 Schuisplanklos (Welden)
 Onverhard wegje (richting Zwalmebeek)
 Verharde landweg
 Onverharde landweg naar Schelde
 Trekweg Schelde (richting Meilegem)
 Onder Scheldebrug en naar rechts
 Schoolstraat (Hermelgem-Nederzwalme)
 Peperstraat (Hermelgem-Nederzwalme)
 Kouterken (Hermelgem-Nederzwalme)
 Oude Scheldestraat (Meilegem)

1 Kleilagen vormen het landschap

Achter het huis, boven op de helling die nu bebost is, vind je oude kleilagen terug die ongeveer 40 miljoen jaar geleden door de zee zijn afgezet. Deze klei werd vorige eeuw ontgonnen om pannen te bakken. Op het binnenpleintje van dit huis staan nog oventjes bewaard van de oude pannenfabriek.

2 Knotbomen - minibiotoop

Net achter dit huis met nr. 20 staan een aantal knotwilgen. Doordat op het knothoofd vaak water blijft staan, gaat het hout deels rotten. In de knot ontstaat een minibiotoop waar andere planten en dieren gretig gebruik van maken.

3 Een gebedskapel voor Maria

Veel kapelletjes worden tegen regen en bliksem "beschermd" door lindebomen. Hier "vleit" zich een kaphaag van linde als een beschermend deken rond de kapel. Het altaar is opgetrokken in veldstenen die ter plaatse gedolven zijn. Kan je fossielen vinden in de veldstenen van het altaar?

4 Typische kapvormen van bomen

In deze holle weg zie je verschillende kapvormen van bomen; lage en hoge hakhoustoven, lage en hoge knotbomen. Hier staat ergens een monumentale knoteik.

5 Open kouters - paradijs voor windmolens

Het open landschap op de kouters van de zwalmvallei zijn uiterst geschikt voor windmolens. Aan de overkant van de vallei zie je de Vinkemolen die heropgebouwd werd op de Franskouter.

6 Het Gaverbos

Het Gaverbos is één van de talrijke kleine bossen op de steile valleiranden van de Vlaamse Ardennen. Het bos is ondanks de kleine oppervlakte zeer rijk aan planten en dieren. Het is dus een belangrijke schakel voor de biodiversiteit van de streek!

7 Kaphagen

Veel hofsteden, huisweiden en boomgaarden waren omringd door een trunkhaeghe of kaphaag. Een kaphaag bestaat uit dicht bij elkaar geplante lage knotbomen van es of haagbeuk. Kaphagen ontstonden in de 18de eeuw als antwoord op een stijgende behoefte aan extra veevoeder, brandhout en geriefhout.

8 Het Pedes molentje

Dit pittoreske 17de eeuws watermolentje uit 1664 heeft een apart molengebouw en is van een type dat in Vlaanderen zelden voorkomt. Het werd aangedreven door een zeer klein bovenslagrad dat gevoed werd door een beekje van nauwelijks 1 meter breed.

9 Waar zijn de akkervogels?

De Molenkouter is een laat middeleeuws akkercomplex. De open kouters zijn het uitverkoren biotoop voor allerlei akkervogels. Deze vogels hebben het aartsmoelijk om te overleven in het moderne landbouwlandschap. Hopelijk krijg je de capriolen van de Kievit te zien of hoog in de lucht het bruidslied van de leeuwerik.

10 Een historische vierkantshoeve

Het Schalienhof is één van de weinige ECHTE vierkantshoeves van de streek. De bakstenen hoevegebouwen bevatten zandsteen speklagen en liggen rondom een rechthoekig gekasseid erf. De toegangspoort is "bekroond" met een cartouche waarin het bouwjaar is aangebracht.

11 Via Romanae

Je reed zonet over en langs een historische Romeinse weg tussen Velzeke en Bavay (Noord-Frankrijk). Het was ooit één van de belangrijkste Romeinse verbindingswegen in het noorden van Gallië. De verharde Romeinse wegen werden meestal door soldaten aangelegd om de troepen snel te verplaatsen.

12 Een zwalpende zijrivier van de Schelde

De zwalm is de belangrijkste zijrivier van de Bovenschelde. De naam vindt zijn oorsprong in het Middel(eeuws)Nederlands waar swalm het synoniem is voor damp, wasem, walm. Het brongebied ligt op de hoogste toppen van de Vlaamse Ardennen en is uniek in Vlaanderen en herbergt een aantal uitzonderlijke vissoorten zoals beekforel en rivierdonderpad.

13 Borst - dorp van de waterkers

Roborst betekent "ontgonnen bos op de heuvel". In de volksmond wordt het dorp gewoonweg "borst" genoemd. Het dorp had vroeger een nationale en zelfs internationale faam dankzij de waterkerskwekerijen. Langs de Borstekouterstraat zie je nog 'beken' met 'cresson'. Het is een kruising tussen de echte waterkers en de slanke waterkers.

14 Molen Ten Berge

'Munick Swalm', zoals Munkzwalme vroeger heette, was een heerlijkheid die tot 'Des Graven propre dorpen' behoorde (onder rechtstreeks bewind van de Graaf van Vlaanderen). De Sint-Baafsabdij van Gent bezat langs de Zwalm grote vijvers voor viskweek. De abdij was ook eigenaar van deze imposante watermolen die al in 1040 operationeel was. Munick is het oud-Vlaamse woord voor monnik en Swalm verwijst uiteraard naar de Zwalmebeek.

15 De IJzerkotmolen en Klein Zwitserland

Op deze plek zie je welke invloed een watermolen op het landschap kan hebben. Het water wordt reeds enkele honderden meters stroomopwaarts opgestuwd. Net voor de molen (overkant van de straat) wordt langs een kanaaltje een deel van het water afgeleid naar het waterrad. De IJzerkotmolen was oorspronkelijk een graanmolen, maar in de 16de eeuw werd hij omgebouwd tot papiermolen. Op de zuidelijke gevel van het gebouw bevindt zich nog steeds een zonnewijzer van blauwe hardsteen.

16 Een erfenis uit de IJstijd

Let op het hoefijzerpatroon van de weiden links van de baan. Midden in de hoefijzervorm liggen de akkers een stuk hoger. Dit is een oude scheldebocht die vorm kreeg op het einde van de laatste ijstijd, zo'n 14.000 jaren geleden. Toen kronkelde de Schelde nog veel sterker onder invloed van smeltwater en regenwater. In die periode was de stroming en het volume van de rivier immers tot 5 maal groter dan nu.

17 Oude Schelde en Kaaiemeers

Net voor De Kaaihoeve zie je links de oude scheldearm die ontstaan is door de rechtekking van de Schelde op het einde van de 19de eeuw. In die tijd had je winterse overstromingen in de meersen. Ze hadden een zeer open karakter zonder veel bomen. Enkel de alternatieve delen waren bebost met moerasbos. Het beste zicht heb je vanop de bank aan de parking of vanuit de vogelkijkhut.